

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-05-23

Diarienummer N161-1099/25

Handläggare

Jessica Simonsson

Telefon: 031-365 00 00 (växel)

E-post: jessica.simonsson@funktionsstod.goteborg.se

Svar på samråd om förslag till detaljplan för handel, kontor och verksamheter vid Backavägen inom stadsdelarna Backa och Tingstadsvassen

Förslag till beslut

1. Nämnden för funktionsstöd tillstyrker förslag till detaljplan för handel, kontor och verksamheter vid Backavägen inom stadsdelarna Backa och Tingstadsvassen med de synpunkter som framkommer i tjänsteutlåtandet.
2. Nämnden för funktionsstöd översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsbyggnadsnämnden.
3. Nämnden för funktionsstöd förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Nämnden för funktionsstöd har fått en inbjudan från stadsbyggnadsförvaltningen gällande samråd av förslag till ny detaljplan för handel, kontor och verksamheter vid Backavägen inom stadsdelarna Backa och Tingstadsvassen (DP4) med diarienummer SBF-2023-00407.

Föreslagen detaljplan är en del av en större stadsutveckling på Backaplan i enlighet med program för Backaplan. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för en tät exploatering med ny bebyggelse för centrumverksamheter. Hjalmar Brantingsplatsen ska omvandlas för att stärka dess betydelse som torg och nod i kollektivtrafiksystemet. Det skapas förutsättningar för utveckling av sammanhängande gång- och cykelstråk som kopplar ihop innerstaden med Frihamnen, Backaplan och övriga Hisingen.

Förvaltningen ser positivt på att ianspråktagen yta vidareutvecklas och kompletteras med bebyggelse för centrumverksamhet, nod i kollektivtrafiksystemet samt att planen även syftar till att innerstaden och Hisingen kopplas ihop med gång- och cykelstråk. Att kollektivtrafik och stråk utformas för ökad trygghet och säkerhet är bra för alla människor, inklusive nämndens målgrupper. Förvaltningen betonar vikten av att stadens verksamheter ska tillämpa och ställa krav på universell utformning vid stadsplanering.

Förvaltningen föreslår att nämnden tillstyrker förslaget till detaljplan för handel, kontor och verksamheter vid Backavägen inom stadsdelarna Backa och Tingstadsvassen (DP4) med de synpunkter som framgår i tjänsteutlåtandet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på ärendet utifrån den ekonomiska dimensionen.

Bedömning ur ekologisk dimension

Planområdet består idag av mark för trafik med låga naturvärden och saknar skyddsstatus. Mellan de hårdgjorda ytorna finns gröna impedimentytor, denna grönska består främst av gräsytor mellan vägar samt enskilda träd och buskar. Kommunen har genomfört en undersökning om betydande miljöpåverkan enligt plan- och bygglagen (PBL) 5 kap 11 § och miljöbalken (MB) 6 kap 6 § och har bedömt att ett genomförande av detaljplanen inte medför en betydande miljöpåverkan.

Detaljplanen ger möjlighet till en komplettering av verksamheter inom ett befintligt område vilket medför att befintlig infrastruktur och service nyttjas på ett bättre sätt än nuvarande markanvändning. Detta bidrar till en god användning av resurser, minskat behov av biltransporter i staden och minskad luftmiljöpåverkan som biltrafiken medför. I Göteborg står vägtrafiken för det enskilt största bidraget till höga halter av luftföroreningar och höga bullernivåer där människor vistas. Placeringen av en likriktarstation har gjorts med omsorg för att befintliga träd ska kunna stå kvar.

Det finns risk att Göteborgs Stads delmål om ökad biologiska mångfalden i stadsmiljön inte uppnås då stora delar av planområdet kommer att hårdgöras med asfalt och eller stenläggning. Däremot kan växtval i gata och torg göras med biologisk mångfald i åtanke. Då detaljplanen skapar mer möjlighet för transporter med låg klimatpåverkan och skapar möjlighet för mycket kontorsyta vid en nod för kollektivtrafik bedöms den bidra till att klimatpåverkan från transporter minskar. Miljömålet att göteborgarna har en hälsosam livsmiljö kommer gynnas av att det fler resor görs med kollektivtrafik och cykel. Att förorenad mark saneras under genomförandet bidrar också positivt. Delmålet om en god ljudmiljö kommer initialt inte uppfyllas, på grund av närheten till trafiklederna, men ljudmiljön förväntas bli bättre när Backaplan är utbyggt och byggnaderna kan hjälpa till att skärma av bullret.

Bedömning ur social dimension

PBL 2 kap 3 § ska planläggning främja en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper. Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter ska barns bästa beaktas i alla beslut som rör barn. Dit räknas stadsbyggnadsnämndens och kommunfullmäktiges beslut i planärenden.

Göteborgs Stads Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2021-2026 gäller för Göteborgs Stads samtliga nämnder och styrelser. Förvaltningen betonar vikten av att stadens verksamheter ska tillämpa och ställa krav på universell utformning för alla stadens invånare vid stadsplanering samt ny- och ombyggnationer av stadens inne- och utemiljöer.

På Hjalmar Brantingsplatsen och Backaplan finns det i dag en upplevd otrygghet, främst på grund av den höga koncentrationen av människor och omfattande busstrafik på liten yta. En särskild oro uttrycks över trafiksäkerheten på platsen, särskilt för barn, på grund av hög hastighet hos bussarna.

De sociala konsekvenserna ses ur flera perspektiv och föreslagen detaljplan tillsammans med övriga detaljplaner inom Backaplans området, bedöms bidra positivt till flera av dem till exempel *Sammanhållen stad*, *Vardagsliv*, *Samspel*, *lek och lärande* samt *Hälsa och säkerhet*. Detta gynnar alla stadens invånare inklusive nämndens målgrupper.

Genomförandet kommer bidra till en mer sammanhållen stad. Områdets kopplingar till övriga staden att förbättras vilket gör att området blir bättre integrerat med centrala Göteborg. Planen möjliggör för verksamheter i bottenvåningarna som bidrar till stadsliv, flöden av människor, trygga och attraktiva miljöer för alla. För många vardagsliv är det viktigt att det finns kollektivtrafik inom gångavstånd till service, handel och arbetsplatser. Hjalmar Brantingsplatsen blir fortsatt en mötesplats genom buss- och spårvagnsbyten och utvecklas med kvaliteter för olika former av vistelse. Torget kommer inte längre att fungera som en vändplats för bussar, och när det gestaltas finns det att möjlighet få in fler lekfulla inslag och sociala ytor vilket förväntas lockar fler personer i olika åldrar. Runt det nya torget planeras fler verksamheter och restauranger, vilket ytterligare stärker områdets karaktär som en plats för både social samvaro och stadsliv. Den ökande befolkningen och de ökade antalet arbetsplatser i området bidrar till en mer levande stadsdel, med fler ögon på gatan vilket kan ha en positiv effekt på tryggheten. Kollektivtrafiken blir också enklare att överblicka med tydligare hållplatslägen.

Samverkan

Information lämnas i förvaltningsövergripande samverkansgrupp (FSG) den 18 juni 2025.

Bilaga

1. Planbeskrivning: Förslag till ny Detaljplan för handel, kontor och verksamheter vid Backavägen inom stadsdelarna Backa och Tingstadsvassen (DP4)

Ärendet

Nämnden har fått en inbjudan från stadsbyggnadsnämnden gällande samråd av förslag till ny detaljplan för handel, kontor och verksamheter vid Backavägen inom stadsdelarna Backa och Tingstadsvassen (DP4), med diarienummer SBF-2023-00407.

Tiden för samrådet pågår mellan den 14 maj och den 24 juni 2025. Förvaltningen har beviljats anstånd å nämndens vägnar att inkomma med svar senast den 26 juni 2025.

Beskrivning av ärendet

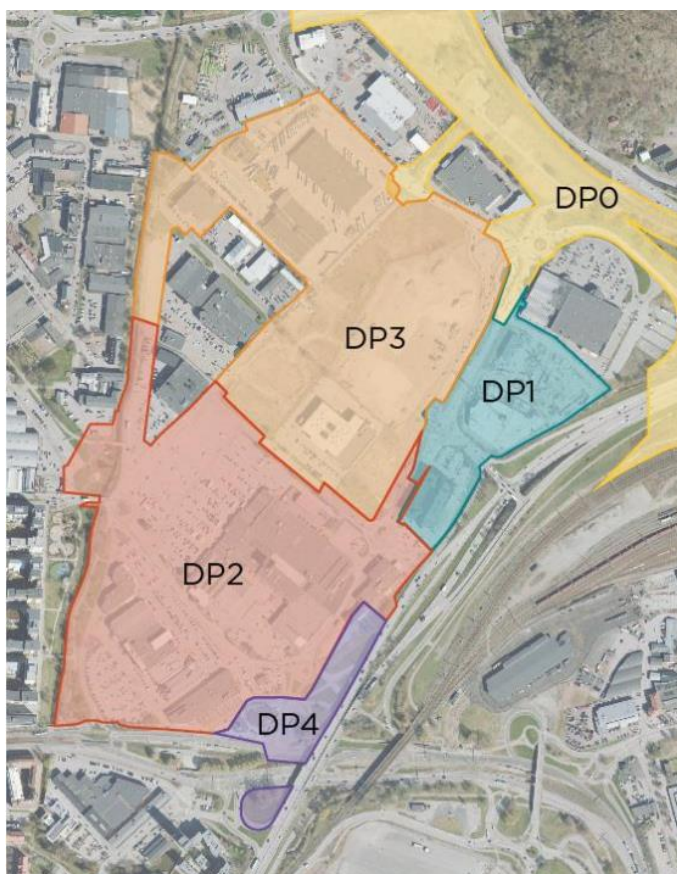
Förvaltningen yttrar sig i samrådet utifrån nämndens verksamhetsområden och perspektiv.

Kommunen har tagit fram ett förslag till ny detaljplan för handel, kontor och verksamheter vid Backavägen inom stadsdelarna Backa och Tingstadsvassen. Detaljplanen är upprättad med utökat planförfarande enligt PBL 2010:900 (SFS 2014:900) och stämmer väl överens med gällande Översiktsplan för Göteborgs kommun.

Planområdet ligger på Hisingen cirka två kilometer norr om Göteborgs centralstation. Detaljplanen består av två separata ytor, den södra och den norra. Den södra ytan är idag en grön impedimentyta vid Brantingsmotet. Denna yta är tänkt till en likriktarstation för spårväg. Den norra ytan består av ett område mellan Lundbyleden, Backavägen och Hjalmar Brantingstorget. Detaljplanen omfattar merparten av östra sidan av Hjalmar Brantingsplatsen. Planområdet omfattar drygt 1,5 hektar och ägs av Göteborgs Stad.

Föreslagen detaljplan benämns DP4 och är en del av en större stadsomvandling av Backaplan som genomförs i olika etapper. Mellan de olika detaljplaneetapperna finns flera beroenden. Det övergripande syftet med detaljplanen är att bidra till att Backaplan utvecklas till en hållbar och attraktiv stadsdel där Göteborgs centrum tar klivet över älven i enlighet med översiktsplanen, Vision Älvstaden och Program för Backaplan. Det nya Backaplan ska vara en tät, grön och stadsmässig stadsdel och en del av innerstaden.

Detaljplanen medger totalt 70 000 kvadratmeter bruttototalarea (BTA) centrumverksamheter, så som kontor, service och handel, och utbildning (ej grundskola eller förskola) och säkerställer de ramar för utformning av bebyggelse som i denna detaljplan har bedömts som mest principiellt viktiga. Detaljplanen möjliggör för en cirka 36 våningar hög skyskrapa som kommer att markera torget Hjalmar Brantingsplatsen och stadsdelen Backaplan. Skyskrapan kommer bli ett landmärke som synas från flera platser i staden. Därmed så blir det viktigt med god gestaltning av byggnaden. Detaljplanen möjliggör även ett långsmalt kvarter längs med Backavägen och Lundbyleden. För kvarteret möjliggörs för en hög exploatering, där bebyggelsen trappas upp mot norr med ett höghus på cirka 17 våningar. En likriktarstation placeras söder om Hjalmar Brantingsgatan, i grönytan vid avfarten från Lundbyleden i Brantingsmotet. Den kommer att ersätta befintlig station som i dag är belägen vid Kvillebäcksparken.

Figur 1, Karta över området inkluderat i Program för Backaplan med de fem detaljplanerna markerade. Aktuell detaljplan är DP4.

Hjalmar Brantingsgatan är ett viktigt stråk som binder samman Hisingen och Göteborgs innerstad, framför allt för kollektivtrafik. Det pågår parallell planering för att på längre sikt omvandla Hjalmar Brantingsgatan till ett stadsmässigt stråk. Tanken bakom omvandlingen är bland annat att trafiken ska flyta bättre och minska gatans barriäreffekt. Då planeringen för detta är i ett tidigt skede och nyligen påbörjad, utgår detta detaljplane förslag från att Hjalmar Brantingsgatan ska ligga kvar i nuvarande sträckning förbi Hjalmar Brantingsplatsen. Detaljplanen innebär förändrad hantering av busstrafiken i form av borttagande av vändande och reglerande bussar på Hjalmar Brantingsplatsen, anläggning av nya hållplatser och utbyggnad av separat kollektivtrafikkörfält för spårväg och citybuss i Backavägen.

Detaljplanen ska även skapa förutsättningar för utveckling av sammanhängande gång- och cykelstråk som kopplar ihop innerstaden med Frihamnen, Backaplan och övriga Hisingen. Dessa stråk ligger främst utanför aktuell detaljplan och hanteras i andra detaljplaner som ingår i stadsomvandlingen av Backaplanens området.

Den ansträngda trafiksituationen innebär att antalet parkeringsplatser för bil behöver hållas lågt. Bilparkering planeras i första hand i större parkeringsanläggningar runt om i Backaplan för att öka samnyttjandepotential mellan de olika verksamhetstyperna inom Backaplan. Bilparkeringsplatser för rörelsehindrade ska finnas inom 25 meters gångavstånd från tillgänglig entré. Vidare arbete med detta sker inför detaljplanens granskning. Cykelparkeringsplatser bör placeras i flera mindre anläggningar i anslutning till entréer.

Området är plant, vilket medför generellt sett goda förutsättningar att lösa tillgänglighetsanpassning i samtliga stråk. Detaljfrågor kring tillgänglighet kommer att behöva studeras i senare skede, till exempel vad avser behov av ledstråk och nivåutjämnningar vid passager på allmän plats. Det är viktigt att framkomlighet till fots och med kollektivtrafik prioriteras under ombyggnationen. Exempelvis är tydlig skyltning, säkra övergångsställen, gångstråk och ledstråk för synskadade, centrala aspekter att ta i beaktande under utbyggnadsskedet.

Inom planområdet för aktuell detaljplan planeras för en cykelkoppling till befintlig gång- och cykeltunnel under Hamnbanan. Detta är en temporär anpassning då det finns tankar om att denna tunnel ska ersättas med en passage i plan, vilket motiverar att avsteg görs från de standarder som beskrivs i Göteborgs Stads tekniska handbok vad gäller lutningar och bredder.

Aktuell detaljplan omfattar ungefär halva den framtida torgytan av det nya torget Hjalmar Brantingsplatsen. Den andra halvan ingår i den pågående detaljplanen DP2. Ett gestaltungs-förslag för torget ska tas fram närmare planerad utbyggnad genom en arkitektävling eller annan designprocess. Hjalmar Brantingsplatsen kommer fortsätta att vara en av Göteborgs starkaste kollektivtrafiknoder vilket medför många väntande resenärer och stora flöden över platsen. Inriktningen är att platsen ska gestaltas med ståtlig karaktär och med tåliga material och utrustning.

I Backaplan i övrigt planeras det för flera parker och ett promenadstråk runt stadsdelen. Närmsta parker blir "Kulturhusparken" nordväst om torget och "Kvillebäcksparken" i väster, som båda är utanför planområdet. Kontor och verksamheter har inga krav på friktor så som bostäder har. Ambitionen är att få in så mycket grönska det är möjligt på den allmänna platsen. Viss växtlighet kommer försvinna och marken hårdgöras till förmån för den tekniska anläggning som behövs för trafikändamål i den södra ytan av planområdet vid Brantingsmotet.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen betonar vikten av att stadens verksamheter ska tillämpa och ställa krav på universell utformning vid stadsplanering samt ny- och ombyggnationer av stadens inne- och utemiljöer. *Göteborgs Stads Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2021-2026* gäller för Göteborgs Stads samtliga nämnder och styrelser och de relevanta rättighetsområdena ska uppfyllas.

Det är positivt att ianspråktagen yta vidareutvecklas och kompletteras med bebyggelse för centrumverksamhet, utökad nod i kollektivtrafiksystemet samt att detaljplanen även bidrar till att koppla ihop innerstaden med Frihamnen, Backaplan och övriga Hisingen med gång- och cykelstråk. Att detaljplanen innehåller åtgärder för att minska behovet av biltransporter och öka användandet av hållbara transportalternativ är gynnsamt för människan, miljö och klimat.

Det är av vikt att allmänna platser, så som det nya torget, stråk och hållplatser för kollektivtrafiken, inklusive vägen mellan de olika hållplatslägena, anpassas för personer med rörelsehinder och personer med nedsatt orienteringsförmåga för att öka tryggheten och möjligheten till självständighet för förvaltningens målgrupper.

Att detaljfrågor kring behov av ledstråk och nivåutjämnings vid passager på allmän plats för att skapa miljöer som är tillgängliga för alla, och att detta perspektiv även behöver finnas med under ombyggnationen, redan nu lyfts är en bra utgångspunkt för att det ska uppfyllas.

Förvaltningar ser negativt på att det görs ett avsteg, även om temporärt, från standarder för lutningar och bredder för cykelkopplingen till befintlig gång- och cykeltunnel. Förvaltningen betonar vikten av att standarderna för lutning och bredder uppfylls vid ny- och ombyggnation av stadens utemiljöer så att inte någon av nämndens målgrupper begränsas eller på annat sätt riskerar att exkluderas.

Förvaltningen föreslår att nämnden, med de synpunkter som framkommer i tjänsteutlåtandet, tillstyrker förslaget till detaljplan för förvaltningen att nämnden för funktionsstöd att tillstyrka förslaget till detaljplan för handel, kontor och verksamheter vid Backavägen inom stadsdelarna Backa och Tingstadsvassen.

Camilla Blomqvist

Kamila Norlander

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Ekonomi